

Po nedeljskih spopadih med fašisti in vojsko v Oranu

Veliko število mrtvih in ranjenih v Alžiru pri včerajšnjih spopadih oasovcev z vojsko

V Oranu so aretirali bivšega generala Jouhauda in ga že pripeljali v pariški zapor
Novi napadi fašistov na alžirsko prebivalstvo - De Gaulle poziva Francoze, naj odbrijo njegovo celotno politiko na referendumu 8. aprila

PARIZ, 26. — Med včerajšnjimi policijskimi operacijami v Oranu, kjer so se fašisti spopadli z varnostnimi silami in z vojsko, so aretirali bivšega generala Jouhauda, ki je bil obsojen na Chalom in Zellerjem.

V Oranu je prišlo včeraj do večjih spopadov med fašisti in vojsko, pri čemer je bilo več mrtvih in ranjenih. Še večji spopadi pa so bili danes v Alžiru med vojsko in večjo množico francoskih kolonov. Razen tega so fašisti izvršili več napadov na Alžirce v raznih krajih Alžirije. Pri spopadih med koloni in vojsko je bilo ubitih 50 civilistov, ranjenih pa 180.

Razen žrtve današnjih spopadov v Alžiru je bilo danes v Alžiru in Oranu zaradi raznih atentatov ubitih 26 Alžircev, 18 pa ranjenih. Skupno število mrtvih

General Jouhaud

je bilo torej danes 76, ranjenih pa 198. Od 1. januarja je bilo v vsej Alžiriji 2167 mrtvih in 4316 ranjenih.

Skupno z Jouhaudom so aretirali tudi 15 drugih ljudi njegovega štaba. Kakor je znano, je bil general Jouhaud v skupini štirih generalov, ki so vodili začeti vojaški upor v Alžiriji. Generala Challe in Zeller sta se sama javila oblastem in sta sedaj zaprla v Parizu, Jouhaud in Salan pa sta se skrivala. Sedaj je ostal še ob 13, ter in se je končala ob 14. uri. Takoj po aretaciji so Jouhauda odpeljali v vojašnico orožnikov v Oranu. Zvečer je močna skupina OAS napadla vojašnico in odšla s seboj Jouhauda. To napad je bil odbit, pri tem pa je bil ubit en orožniški častnik, 19 orožnikov pa je bilo ranjenih. Jouhaud je bil svoj čas obsojen na smrt v odsotnosti. Na podlagi francoske procedure pa ima sedaj pravico do novega procesa, da se lahko brani pred obtožbami o zaroti proti državi. Obtožnica bo sedaj seveda spopolnjena z novimi obtožbami.

Še preden so skupine OAS napadle vojašnico, kjer je bil general Jouhaud zaprt, so skušale onemogočiti akcijo varnostnih sil, s tem da so postavile bloke z avtomobili in avtobusi po ulicah, pri čemer so jim pomagali francoski civilisti. Nekateri agenti OAS so takoj po aretaciji Jouhauda telefonirali častnikom, da se Jouhauda navedem sedaj general Paul Gardy za področje številka tri, ki zajema Zahodno Alžirijo. Stevilni častniki so včeraj sporočili, da so opazili bivšega generala Jouhauda, ki je bil v tovarni med skupinami OAS in francosko vojsko.

Jouhaud je bil aretiran prav v trenutku, ko je imel tajno posvetovanje s svojim glavnim štabom. Tedaj ga niso slišali, ker je imel umetne brke in brado. Toda med zasliševanjem mu je brada odpadla, in tedaj je bil bivši general prisiljen priznati, da je Jouhaud. To pa se je zgodilo šele tiste noči, ko je postal solidarnostno pismo Salanu in čezno delovanje OAS za uplenitev gibanja, je sedaj v strogem hišnem zaporu v Parizu.

Maršal Juin, ki je postal solidarnostno pismo Salanu in čezno delovanje OAS za uplenitev gibanja, je sedaj v strogem hišnem zaporu v Parizu.

Oran, kjer so bili v nedeljo večji spopadi med fašisti in francosko vojsko

Stranke se že pripravljajo na delne upravne volitve

La Malfa poudarja obvezni značaj politike gospodarskega načrtovanja

Lombardi opozarja vladno na nevarnost, ki jo maneuver gospodarske desnice predstavlja za politiko levega centra - Resolucija KPI o nacionalizaciji električne industrije

(Od našega dopisnika)

RIM, 26. — Vse stranke so pozitivno ocenile sklep RIM, da se bodo upravne volitve v vseh mestih, ki so pod komisarsko upravo, vršile v prvi polovici junija (zelo verjetno 10. junija): opozicijske stranke zato, ker si od tega obetajo potrditev svojega negativnega stališča do politike levega centra, namreč do sodelovanja s socialisti, vladne stranke pa zato, ker pač niso morejo javno grajati ukrepa, ki spada v okvir demokratske zakonitosti, da si niso preveč navdušene nad bližnjo volilno preizkušnjo v krajih, kjer si ne morejo obetati bogve kakšnega uspeha.

V zvezi z bližnjimi upravnimi volitvami, bomo imeli v tem tednu precej živahno politično dejavnost: proti komunistični desnici glavni odbor KD in centralni odbor PSDI; v četrtak bo zasedala

nostjo in racionalno dejavnostjo.

Radikalna stranka je v tekočih na včerajšnjem zasedanju glavnega odbora je podala ostavko skupina, ki se zbira okrog tednika «Il Mondo» (desno krilo: Libonati, Carandini, Cattani, Calogero, Ruffini, Gatti, Del Gaio, De Feo, Pavolini in drugi). To članov glavnega odbora, ki šteje okrog sto članov. Od teh jih je bilo 13 v vodstvu stranke, ki je štelo 21 članov. Glavni odbor je izvolil novo vodstvo 22 članov, v katerem so pristali levega krila, med njimi tudi znani publicisti in javni delavci kot n. pr. prof. Ernesto Rossi, Villabruna, odv. Piccardi, Sorrentino in drugi. Polemika se je vodila že mesec: formalno okrog primera odv. Piccardi (ki ga dolga, da je razvil rasistično dejavnost časa fašizma), dejansko pa gre za politično linijo stranke: desna sicer podpira politiko levega centra, noče se pa tudi politično vezati, medtem ko levičarska zagovarja tudi politično pristop radikalne stranke, da se PSI ne bi preveč omejeval pri sodelovanju s KD.

Ko je danes govoril v Bologni, je socialistični poslanec Riccardo Lombardi podprl gospodarsko politiko levega centra in med drugim dejal: «Tisk Confidat vije za namigje, da bo zamenjal svoj nora opozicijo z več ali manj naklonjenostjo strpno po gojem, da se vlada omeji na urešnjevanje le bolj popularnih ukrepov, ne da bi šla dalje: naj le povzame poklonitve za miru pa naj postane lastniške odnose na delni, niti se ne spravlja resno na ugotavljanje obdavčitvenih dohodkov, predvsem pa naj se odpove nacionalizaciji električne industrije. Nova vlada, bila izbrana, če bi popustila temu izjavi, bi jo podlegla zlasti vladnim manevrom. Država ima na razpolago ustrezne instrumente za učinkovite protikupe, če bi se pri kreditni politiki in bančnem sistemu, ne da bi bilo treba menjati veljavno zakonodajo. Če bo vodila nujno potrebna politična volja in bo uporabila ta sredstva, bo

facto priznala, in da so se morali od tega dati njene predstavitelji zelo truditi, da so jih sovjetski funkcionarji lahko sprejeli, ter da je bila sovjetska materialna pomoč simbolična.

List ugotavlja, da od vsega začetka alžirske vojne «niso uspeli Sovjeti odločiti se za izbiro: obtoževali so se, niso se hoteli zameriti Franciji, s tem da bi preveč odkrito podpirali upor, ker so vedno upali v njeno sodelovanje proti nemški oborožitvi. Razen tega so se bali, da bi s preveč očitnim dejanjem povzročili ameriško intervencijo v Magrebu, in končno so gojili neko nezaupanje do FLN zaradi njegove stališča do alžirske komunistične stranke».

List nadaljuje: «Francija pa je s svoje strani prav gotovo uspela prediskutirati prav presenečenje pri ugotovitvi, da se je kritičnost Moskve do ravnanja de Gaulle nasproti Alžiriji razvijala sproti, ko je postajala bolj očitna njegova odločenost, da pride do sporazuma s FLN. To je prav tako, kakor je pisal neki angleški list: Če je alžirska vojska na trajala predloga za ugled zahodnega zavezništva, se je končala prehitro, da bi lahko omogočila Rusom, da izboljšajo slabo ime, ki so si ga dobili pri alžirski začetni vladi. «Sovjetska zveza, zaključuje »Le Monde«, ni dosegla drugega, nego da je spodbujala generala de Gaulle pri njegovih nepopustljivostih glede Berlina, ne da bi s tem razpršila nezaupanje »tretjega sveta« do njenih namenov.

Včeraj nov sestanek v Ženevi med Gromikom in Deanom Ruskom

Rusk odpotuje danes iz Ženeve - Včeraj ni bilo nobene seje zaradi smrti U Tantovega predstavnika Narajanana - Lothar Bolz zapustil Ženevo

ŽENEVA, 26. — Današnja seja razorožitvene konference v Ženevi je bila na predlog poljskega zunanjega ministra Rapackega, ki je predsedoval, odpovedana, ker je nenadoma umrl pomočnik predstavnika OZN na konferenci indijski delegat Narajanana, ki je bil v Ženevi kot predstavnik OZN od oktobra 1958.

Narajanana je preteklo noč zadela kap. Prav tako sta bila odpovedana sestanek tristranskega odbora za jedrsko razorožitev in popoldanski sestanek voditeljev delegacij.

Izven konference pa je danes omeniti kosilo, ki ga je mehiški zunanji minister Tello priredil voditeljem delegacij Italije, Brazilije, Kanade, Poljske, Švedske, SZ ZAR in Velike Britanije. Popoldne pa je bil sestanek med Ruskom in Gromikom. Razen tega so se popoldne sestali voditelji zahodnih delegacij (Kanada, Italija, Velike Britanije in ZDA).

Razgovor med Ruskom in Gromikom je bil do sedaj najdaljši razgovor med njima v Ženevi. Trajal je tri ure in tri četrti. Po razgovoru je Rusk izjavil, da ne more reči, da so kaj napredovali pri današnjem razgovoru v zvezi z Berlinom, izrekel pa je mnenje, da so bili ti sestanki umestni in da se bodo v prihodnosti nadaljevali. Ruskomu verjeti, je nadaljeval Rusk, da je Sovjetska zveza izrekla zadnjo besedo in da ni pripravljena revidirati svojega stališča. Vendar pa čas hiti in datum obnove ameriških jedrskih poskusov je vedno bolj bližina.

Rusk je izjavil, da so ZDA odločene obnoviti jedrske poskuse, če ne bo medtem sklenjen sporazum s Sovjetsko zvezo. Trdil je, da je ta korak neizbežen, ker je Sovjetska zveza prekršila premirje in izvršila lanskega septembra vrsto jedrskih poskusov. Kar se tiče morebitnega sestanka na vrhu, je Rusk izjavil, da mora sestanek med predstavniki vlad doseči sporazum o nekaterih važnih točkah, kajti brez tega bi se nepotest lahko povečala, namesto da bi se zmanjšala.

Rusk bo jutri popoldne odpotoval iz Ženeve. Gromiko pa je po razgovoru izjavil, da nima nič kaj dodatnega k temu, kar je izjavil Rusk, pripomni pa je, da govorci na konferenci, na prihodnjem, ni povedal, ali se bo sestal z Ruskom. Na zadnje vprašanje je odgovoril, da ni bil določen nov sestanek in da ni še nikoli sklenil svojega odhoda iz Ženeve.

Danes je zapustil Ženevo vzhodnonemški zunanji minister Lothar Bolz. Pred odhodom je izjavil, da je zelo zadovoljen s sestanki, ki jih je imel v Ženevi in da so bili njegovi razgovori z Gromikom zelo koristni. Dodal je, da se povsem strinja tudi s poljskim in češkoslovaškim zunanjim ministrom glede možnosti, da se sporna vprašanja postopoma rešijo. Z zadovoljstvom je ugotovil, da se strinjajo tudi o ustanovitvi neatomskega področja v Evropi in o vojaški nevtralizaciji Nemčije, in je pripomnil, da se s tem strinja tudi nekatere države, ki sodelujejo na konferenci. Na koncu je Bolz izjavil, da je najvažnejše vprašanje, o čemer se je razgovarjal, bilo sklenitev mirovne pogodbe in s tem v zvezi rešitev zahodnonemškega vprašanja.

Mladinci PSI obiščejo Jugoslavijo

BEOGRAD, 26. — Na vabilo centralnega odbora Ljudske mladine Jugoslavije bo letos prišla na poldnevni obisk v Jugoslavijo delegacija socialistične mladine Italije. V delegaciji bo tajnik organizacije Balzano, član vladne delegacije v Beogradu, in član centralnega odbora Ugo Ristori. Delegacija socialistične mladine je bila nedavno formirana kot avtonomna mladinska organizacija socialistične mladine. Ustanovnega kongresa delegacije se je udeležila tudi delegacija centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije, ki je ob tej priložnosti povabila italijanske socialistične mladince, naj obiščejo Jugoslavijo.

Danes pa je odpotoval v Beograd tajnik avstrijskih sindikatov Franz Senghauser, ki bo kot gost centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije ostal v Jugoslaviji do konca meseca. Med obiskom bo Senghauser poleg Beograda obiskal Zagreb, Split, Varaždin in Makarsko. V Beogradu, Zagrebu, Splitu in Varaždinu bo imel več predavanj o problemih in delu avstrijskih sindikatov in o nekaterih vprašanjih investicijske politike, o avstrijskem gospodarstvu, o zaposlitvi in vzgoji delavcev v Avstriji.

Vzhodna Nemčija za konzularne odnose z Zahodom

MOSKVA, 26. — Vzhodnonemška vlada je predlagala vzpostavitev diplomatskih odnosov na konzularni ravni z zahodnimi državami. Predlog vsebuje nota vzhodnonemške vlade, ki jo je razdelila desno sovjetsko zunanje ministrstvo poslanistvom držav članic NATO. Nota je sovjetsko zunanje ministrstvo dodala svojo noto, ki napoveduje sovjetske odobritve.

Fronidzi sestavil novo vlado

Buenos Aires, 26. — Argentinski predsednik Fronidzi je končno sestavil novo vlado, ki je danes prislegla. Razen tega, da bo s tem prenehal prihodnji vladni svet, je Mornarica je bila zahtevala, naj se kriza reši na podlagi ustave, vojska in letalstvo pa sta čakala rezultat posredovanja bivšega predsednika generala Aramburja. Člani nove Fronidzije so: Jorgos, Webbe, Javna dela: Pedro Petriz, Zdravstvo: Tiburcio Padilla.

Kairo, 26. — Kairski list «Al Ahbar» javlja, da bodo Ben Bela in drugi štirje alžirski vojaški častniki, ki so bili zaprti v Franciji, prišli po tujem namenu na obisk v Kairo. V tem mestu jim pripravljajo veličasten sprejem.

DANES

Ce je po eni strani res, da je vladnim organom uspelo ujeti prvega Salanovega pomočnika Jouhauda in s tem pri zadetju precejšnji udarec fašističnim tolpam OAS, je po drugi strani še bolj res, da so fašisti v nedeljo včeraj v Oranu, kjer so pobili alžirске žene in otroke, ter včeraj v Alžiru, prešli zopet v ofenzivo: predvsem da bi s pomočjo množične demonstracije civilistov razbili obroč okrog svoje pestojočanje v Bab El Ued. Rezultat je bil 76 mrtvih samo včeraj. Kje je vzrok, da so fašistični zločinci zopet dejansko v ofenzivi? Kljub znani odločni naslovenjem zadnji seji francoske vlade, in kljub se bolj odločni izjavi istega de Gaulle sinoci po radu in televiziji? Znani politični napredni tednik «L'Express» odgovarja na to vprašanje takole:

De Gaulle zapoveduje, odloča o krizi, grmi, in potem? Kdo se vrli, prazno, izjavi je podporo svojih pristojev, ker ne izvaja njihove politike; to pa po drugi strani ne doseže podpore tistih, ki bi to politiko lahko podprli, zato ker jih njegove metode in njegova okoliščila, da morajo ostati njegovi nasprotniki. Ta zmanjka OAS: to je njena čanca».

Zaradi tega se zdi, da ni dovolj, izdati povelja za likvidacijo fašističnega upora, temveč da je potrebna za to druga politika. Toda ali se od de Gaulle lahko zahteva sprememba njegove politike? Mora da je odgovor na to vprašanje ključ za razlago vsega, kar se trenutno dogaja v Franciji, ki je po ukazu istega de Gaulle, po prekinitvi diplomatskih odnosov na ravni veleposlaniškov z Jugoslavijo, včeraj prekinila take odnose s Sovjetsko zvezo, ker je po evianskem sporazumu priznala alžirsko vlado tudi de Gaulle.

Ta de Gaulleova poteza pa je prav gotovo v tesnejši zvezi z njegovim zunanjo politiko sploh in predvsem tudi posledica — ki jo ugotavlja del pariskega tiska — dolocene sovjetske presoje posledic de Gaulleove prevzema oblasti ter sovjetskega odnosa do alžirske osvobodilne borbe. In ko sta v Ženevi Gromiko in Rusk včeraj vodila svoj doslej najdaljši razgovor, sta brez dvoma razpravljala o taki politiki odnose Francije. Po razgovoru je Rusk ponovil ultimatum za obnovo jedrskih poskusov, glede sestanka na vrhu pa dejal, da se vedno večje potoči o dosegi sporazuma glede nekaterih važnih točk. Gromiko pa je izjavil, da nima nič dodatnega k temu Ruskomu izjavam. Seje sedemnajstih pa včeraj ni bilo, ker so jo odložili zaradi smrti indijskega delegata Narajanana, večletnega predstavnika OZN v Ženevi.

Nekaj novega se je zgodilo tudi v zvezi z Zahodno Novo Gvinejo. Sukarno je prekinil pogajanja z nizozemskimi predstavniki; prišlo je do spopada z nizozemskimi vojnimi ladjami; toda indonezijske čete se še niso izkrcale na Zah. Novi Gvineji, kot je bilo včeraj, netočno sporočeno.

V Argentini je predsednik Fronidzi sestavil novo vlado, vendar s tem ni zadovoljili zahtev niti vseh treh rodov vojske. Zato bo prav gotovo njegov položaj še dalje negotov.

Začasno prekinjena pogajanja med Indonezijo in Nizozemsko

V Džakarti zankujejo izkrcanje na Zahodnem Irianu

DŽAKARTA, 26. — Indonezijski predsednik Sukarno je sklenil začasno prekinitev pogajanj v Washingtonu med indonezijskimi in nizozemskimi predstavniki.

Indonezijski predstavnik Ma lik je sedaj v Džakarti. Po dolgem razgovoru s predsednikom in z zunanjim ministrom je izjavil, da se za sedaj ne bo vrnil v ZDA. Po vedal je, da je bil poklican v Džakarto tudi Sužarvo, ki je sodeloval pri pogajanjih v Washingtonu.

Ni še znano, ali pomeni odpoklic obeh predstavnikov dokončno prekinitev pogajanj. Po razgovoru vojaških predstavnikov s predsednikom Sukarnom je načelnik glavnega štaba pri operativnem poveljstvu za Zahodni Irian izjavil, da evratu niso še popolnoma zaprti, in da se bodo pogajanja lahko nadaljevala, če Nizozemci to hočejo. Potrdil je tudi novice, da je na področju Nove Gvineje prišlo do spopada med indonezijskimi in nizozemskimi vojnimi ladjami, zanikal pa je trditve, da so indonezijske čete izkrcane v Zahodni Novi Gvineji.

Boj za tržišča

Nobeno vprašanje se ne da rešiti brez upoštevanja gospodarskih dejstev. To spoznanje vpliva na kapitalističnih državah na sleherni osonci političnega položaja, medtem ko se v nekaterih socialističnih državah, med njimi tudi v Jugoslaviji, izogibajo nasprotju z ekonomskimi dogajanjmi in stvarnostjo. To ima morala svoj praktični razlog v tem, ker si v visoko industrializiranih kapitalističnih državah sleherni državljani lahko pribavi vest oziroma črpa informacije iz prve roke, in sicer tako, da se zanaša na dnevna borzna poročila. V socialističnih državah pa se iz razumljivih razlogov seveda ni treba ukvarjati s problemi borzne tehnike. Se bolj verjetno pa je, da velja neupoštevanje znanosti o svetovnem gospodarstvu pripisati izredni zapletenosti ekonomskega sveta. Za nerazumevanje, ki ga je deležno gospodarstvo, je značilno zlasti visoko število poročil o britansko-ameriški konferenci na Bermudskih otokih. S tem, da so se ljudje omejevali na komentarje vojaško-političnega značaja, so si zastrli vpogled v svetovnogospodarsko pomembni boj Velike Britanije in Združenih držav Amerike za svetovne trge. Toda prav ta boj bo v prihodnosti igral odločilno vlogo v kapitalističnem svetu. Naj k temu navedemo nekoliko podatkov.

Kot je znano, se je delež Združenih držav Amerike in Velike Britanije pri kapitalističnem svetovnem izvozu v povojnih letih občutno zmanjšal. V korist Zvezne republike Nemčije, Japonske, Francije, Italije in še nekaterih drugih držav se je obseg britanskega izvoza (glede na svetovni izvoz kapitalističnega sveta) v 12 letih zmanjšal od 12,2 odst. na 9 odst.; izvoz Združenih držav Amerike pa se je v tem razdobju skrčil od 24,2 odst. na 18,4 odst. Ta skupna prizadetost na nikakor ni privedla do njune povezanosti, saj se prav danes bje na svetovnih kapitalističnih trgih najhujši boj ravno med Združenimi državami Amerike in Veliko Britanijo. Nedvomno pa so pri tem Združene države Amerike v precej ugodnejšem položaju.

S tem, da so Združene države Amerike zagrožile, da bodo zaradi zboljšanja svoje plačilne bilance omejile uvoz iz držav članic Commonwealtha, so izsilile odpravo omejitev za uvoz ameriškega blaga prav v te države. Tako se je delež britanskega izvoza v zadevna prekomorska območja v štirih letih skrčil od 34,1 odst. na 23,5 odst., medtem ko se je delež Združenih držav Amerike v istem razdobju zvišal od 12,3 odst. na 14,4 odst. Združene države Amerike so uspele svoj izvoz v Indijo v petih letih več kot podvojiti (in sicer od 161 milijonov na 336 milijonov dolarjev), medtem ko je mogla Velika Britanija v istem razdobju zvišati svoj izvoz v Indijsko unijo, le od 115 milijonov na 172 milijonov dolarjev. Do leta 1955 je znašal severnoameriški delež pri izvozu blaga v Pakistan le 8 odst., medtem ko je bil britanski izvoz v to državo do navedenega leta še 2-krat večji. Danes pa presega delež Združenih držav Amerike pri izvozu v Pakistan britanskega za več kot 50 odst.

Zelo važno orodje Združenih držav Amerike v boju za prvotna britanska tržišča območja je ameriški izvoz kapitala v zadevna območja. V desetih letih so se povečale neposredne in zasebne investicije Združenih držav Amerike v inozemstvu za približno 18 milijard dolarjev, medtem ko je mogel britanski zasebni kapital v istem razdobju investirati v zadevnih območjih le 5,5 milijard dolarjev. Danes pa so se celotne ameriške investicije v inozemstvu povpele že na več kot 65 milijard dolarjev, kar je približno petkrat več kot pred vojno. Velika Britanija pa je mogla s svojimi 21 milijardami dolarjev inozemskih investicij komaj še doseči predvojno stanje teh investicij! Približno polovica teh britanskih inozemskih investicij odhaja na tista območja Commonwealtha, ki so izpostavljena gospodarskemu ogrožanju po Združenih državah Amerike in v katerih je že sedaj plasirana približno tretjina vsega ameriškega investicijskega kapitala v inozemstvu. Samo v Kanadi so se zvišale ameriške neposredne investicije v devetih letih za 7 milijard na 10 milijard dolarjev, medtem ko so znašale britanske investicije v Kanadi vsega le kakor 3 milijarde dolarjev. Temu razmerju ustreza tudi britanski delež pri kanadskem izvozu in uvozu, saj znaša le 16 odst. oziroma 10 odst., medtem ko dosega ustrezen delež Združenih držav Amerike 61 odst. oziroma 68 odst.

In tudi v državah Latinske Amerike, kjer je Velika Britanija skušala našiti nadomestilo za svoje izgubljene trge

v drugih državah, je položaj Združenih držav Amerike neprimerno ugodnejši. Neposredne ameriške investicije so dosegle že skoraj 9 milijard dolarjev, kar ustreza približno 28 odst. celotnih zmogljivosti ameriškega izvoznega kapitala. Potemtakem odpade nekako polovica prometa kapitala v Latinsko Ameriko na Združene države Amerike. Velika Britanija pa je sedaj v celotnem latinskoameriškem izvozu udeležena le z nekaj več ko 9 odst., medtem ko zavzema v latinskoameriški uvozni bilanci s svojo 5-odst. udeležbo eno izmed zadnjih mest. Vendar pa je videti, da tukaj odločilna bitka še ni končana, ker je v zadnjem času začel izvoz iz Velike Britanije v države Latinske Amerike naraščati na račun ameriške trgovinske bilance.

Posebna bitka se bje tudi na trgih Bliznjem in Srednjem vzhodu. Velika Britanija je sicer še vedno glavna uvoznica v ti dve območji, vendar pa se je delež njenega izvoza tudi tukaj v desetih letih znižal od 40 odst. na 18 odst. Delež Združenih držav Amerike pri zunanjetrgovinskih izmenjavah teh območij je bil sicer v prvih povojnih letih večji, vendar pa se je v primerjavi z obsegom leta 1938 v celoti povečal od 6,5 odst. na 21,6 odst.

Ta razvoj v korist Združenih držav Amerike je posebno izrazil na področju mineralnega olja, pri katerem zavzema Združene države kar 65 odst. nasproti le še 30 odst., ki jih je še mogla zadržati zase Velika Britanija.

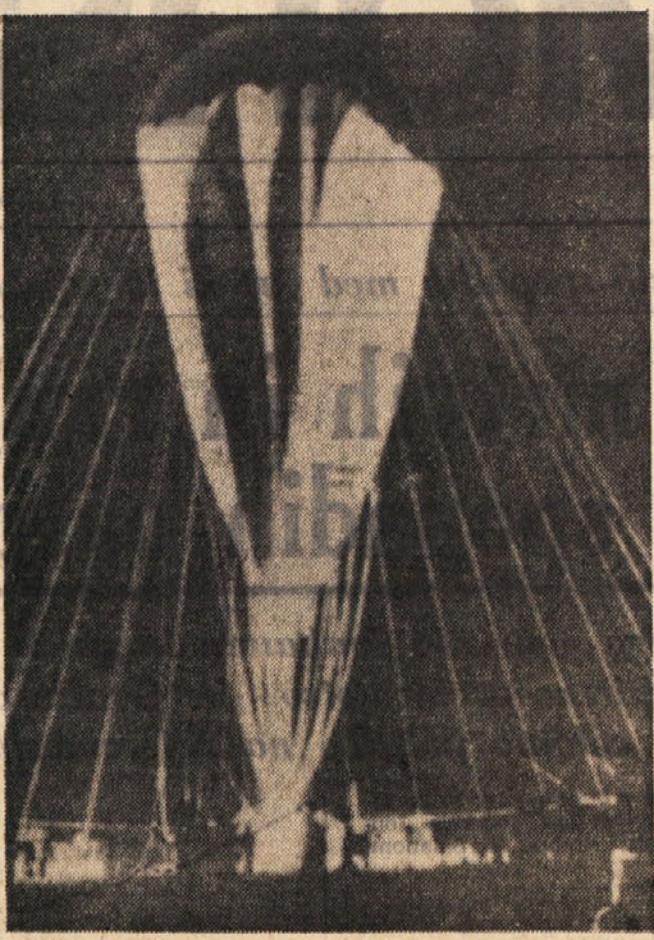
Da ameriška bitka za britanske izvozne trge danes uviha ne le tihi pristane ameriške vlade, temveč tudi državno podporo, izhaja že iz kreditov in subvencij vlade, ki finansira domala 35 odst. celotnega ameriškega izvoza. Nasprotno pa so Združene države Amerike v zadnjih nekaj letih zavračale različne britanske ponudbe, ker so bile cene za zadevne opreme »samo« za 20 odst. nižje od cen ameriških družb.

Samo v tej zvezi si je treba razlagati ameriški pritisk na Veliko Britanijo, da naj se sedaj tudi ona priključi skupnemu trgu Evropske gospodarske skupnosti (kar je dejansko tudi bila glavna tema razgovorov na bermudski konferenci). Združenim državam Amerike pač ni bilo treba svoje neposredne investicije v Zahodni Evropi v razdobju devetih let potrojiti. Nasprotno temu pa je morala Velika Britanija uporabiti vse sile, da bi z investicijami okrepila in še nadalje zadržala svoje ogrožene pozicije v državah Commonwealtha. In ker so se v navedenem razdobju tudi ameriške zasebne investicije v Veliki Britaniji podvojile, je seveda na dlani misel, da je treba območja, ki so dejansko že pod gospodarsko kontrolo Združenih držav Amerike, končno tudi združiti v eno veliko gospodarsko celoto. Če pa bo mogla britanska industrija, ki jo že danes tarejo skrbi zaradi izvoza, preostali zdravi prihodnosti celinskoevropske oziroma ameriške hladne sapa, je dočela negotovo in tudi malo verjetno. Pristop Velike Britanije k Evropski gospodarski skupnosti je poslednji poskus Velike Britanije, da bi izravnala oziroma nadomestila izgubo svojih trgov v korist ameriških in zahodnoevropskih tekmecev. Lahko pa si že mislimo, kakšne bodo nadaljnje politične posledice, če bi se omenjeni položaj izjalovil. In na to je treba pomisliti, če hočemo pravilno oceniti politične dogodke, kot na pr. nedavno konferenco med francoskim predsednikom de Gaullem in zahodnonemškimi konclerjem dr. Adenauerjem v Baden-Badnu (na kateri je bila sklenjena ustanovitev »Zveze evropskih držav«).

H. P. R.

Na levi znani obraz prof. Augusta Piccarda, ki se je že pred več kot tridesetimi leti proslavil s svojimi poteti v višino, ki je bila pred njim nedosegljiva. Dvignil se je v stratosfero z aerostatom, kakor ga vidimo na sliki na desni. Danes se nam ne zdi to, kar je dosegel Piccard, nič posebnega. Toda če merimo njegov uspeh s takratnimi merili, potem se nam pokaže Piccardov podvig ne samo kot zares velik uspeh temveč tudi kot zelo drzno dejanje. Saj se je odpravil na Piccard v stratosfero v navadni obleki in s kravato...

Prvi je dosegel pred njim neznane višine in globine

Auguste Piccard, ki je imel 78 let je v nedeljo umrl zaradi srčne kapi

Znani so njegovi drzni poskusi, ko je s preprostimi sredstvi dosegel l. 1931 višino 15.000 m - Po vojni se je preusmeril v morske globine, kjer je njegovo delo nadaljeval njegov sin

Predvčerajšnjim je v Loussenu umrl zaradi srčne kapi August Piccard. Bil je star 78 let. O pokojniku smo že pisali in sicer iz dveh razlogov: prvi smo pisali tedaj, ko je v Trstu prevzel globinsko ladjo »Trieste«, drugič pa tedaj, ko smo ob njegovem uspehu v Neapeljskem zalivu pisali o vseh podvigih človeka v globinah morja.

August Piccard se je rodil leta 1884 v Besiu. Studiral je v Zürichu, kjer je bil eden najboljših študentov. Leta 1920 se je na züriško vseučilišče vrnil kot docent za fiziko in ostal tu dve leti, nakar je odšel v Bruselj, kjer so mu izročili katedro. Toda tudi tu je ostal le dve leti.

Ves čas je Piccarda zanimalo, kaj je nad onimi nižjimi plastmi ozračja, do koder je človek že segel. Zato se je lotil načrtov, kako bi izdelal balon, s katerim bi se lahko odšel »nekoliko višje«.

Ljudje njegovih načrtov niso jemali zares in so Piccarda ocenjevali kot vizionarja. Računati moramo z dejstvom, da tedaj človek ni segel tako visoko. Letalo in balon sta se vzpela razmeroma nizko. Končno pa je Piccardu vendar uspelo leta 1930 zbrati nekaj sredstev, da si je izdelal po lastnih načrtih balon in posebno zrakotesno kabino, s katero se je 27. maja 1931 dvignil iz Augsburga na Bavarskem in se v družbi s

Paulom Kipferjem povzpela na 15.785 metrov, kar je bilo za 2500 m višje od največje višine, do koder so se do tedaj povzpeli drugi. Pri tem poizkusu bi bil kmalu izgubil življenje, ker je njegov balon pristal na ledeniku Gurgler na Tirolskem, toda to Piccarda ni motilo in se je na kratko 18. avgusta v družbi z Maxom Cosynsom. Tokrat se je povzpela na 16.203 m, to se pravi, da se je povzpela še za nadaljnjih 500 m višje. Njegove ugotovitve ob teh dveh poizkuschih so ga prepričale, da bi se na tak način dalo priti tudi iz Evrope v Ameriko.

Leta 1938 pa se je Piccard usmeril v obratno smer. Zamišljal si je, kako bi prodrl čim globlje v nižino, v morje. Ideja ni bila nova, saj se je Amerikan William Beebe leta 1934 potopil 923 m pod morskno gladino in sicer v jekleni krogli, ki je bila privezana na ladjo. Piccard pa se s tem ni mogel zadovoljiti, poleg tega pa je bila privezana krogla v stalni nevarnosti, kajti tudi najbolj močna jeklena vrva se more v globinah zaplesti in poizkus se lahko tako tragično konča. Piccard je raje razmišljal, kako bi mogel iti v globine pod vodo, ne da bi bil navezan na površinski plovni objekt.

Prišla pa je medtem vojna in njegovi načrti so se mogli uresničiti šele leta 1946, ko si je zamišljal globinsko ladjo, ki bi bila napravljena iz dveh delov. Lažji del ali tako imenovani nosilni del ladje bi bil napolnjen z bencinom, ob ta del pa bi bila priključena posebna kabina. Za potopitev je bila zamišljena obremenitev, ki bi globinsko ladjo potegnila v globine; ko pa bi posadka hotela spet na vrh, bi obremenitev bila odstranjena in ladja bi se ponovno dvignila na površje. Načrt pa ni bil preveč priročen, in zato je Piccard izbral novo rešitev v posebni zunanji obremenitvi kabine z jeklenimi krogli, ki bi jih zadrževal elektromagnetizem, v primeru potrebe pa bi motorček ta električni magnetni prekinil in globinska ladja bi se ponovno dvignila na površje.

Ko si je Piccard izdelal to prvo globinsko ladjo, je v oktobru 1948 napravil svoj prvi globinski poizkus blizu Gvineje. Ladjo mu je nato odkupila francoska mornarica, da se s njo napravlja še drzejše poskuse. Piccard pa s svojimi dotodanjimi uspehi ni bil zadovoljen in si je omislil drugo globinsko ladjo, ki so mu jo izdelali v Trstu pri tržaških ladjedelnicah po načrtih inž. Lozera. Ko je bila globinska ladja izdelana, je bil najprej preizkušan, 30. septembra 1953 pa je napravil prvi temeljit poizkus blizu otoka Ponze, ki se je s svojim sinom Jacquesom potopil 3150 metrov globoko.

Da bi prikazal pomen tega njegovega podviga, moramo dodati nekaj primerjalnih podatkov. Leta 1949 je Amerikan Barton šel s podobno globinsko ladjo 1370 m globoko, Francozi pa so se potopili še globlje. Leta 1953 je šel Piccard 3150 m, nakar se je začela prava tekma, kdo bo prišel najgloblje. Francozi so se 1954 potopili že 4039 m, nato so Piccardovo globinsko ladjo »Trieste« odkupili Američani, ki so jo izpopolnili z drugo močnejšo kabino, ki jo je izdelala nemška družba »Krupp«. Od tedaj naprej pa se z ladjo ni spuščal več v globine stari August Piccard, pač pa njegov sin Jacques, ki se je novembra 1955 v družbi s poročnikom Donaldom Walshom spustil 5669 m, v januarju naslednjega leta na 7200 m, 23. januarja 1960 pa sta se mladi Piccard in Walsh v Marjanskih globinah potopila najdlje in sicer 11.521 metrov globoko.

V zemljepisnih knjigah smo brali, da znaša največja globina 10.700 m. Seveda so to globino ugotovili z običajnim zvočnim merjenjem, nikomur pa ni prišlo na um, da bi

žel je misliti, kako bi prodrl čim globlje v nižino, v morje. Ideja ni bila nova, saj se je Amerikan William Beebe leta 1934 potopil 923 m pod morskno gladino in sicer v jekleni krogli, ki je bila privezana na ladjo. Piccard pa se s tem ni mogel zadovoljiti, poleg tega pa je bila privezana krogla v stalni nevarnosti, kajti tudi najbolj močna jeklena vrva se more v globinah zaplesti in poizkus se lahko tako tragično konča. Piccard je raje razmišljal, kako bi mogel iti v globine pod vodo, ne da bi bil navezan na površinski plovni objekt.

Prišla pa je medtem vojna in njegovi načrti so se mogli uresničiti šele leta 1946, ko si je zamišljal globinsko ladjo, ki bi bila napravljena iz dveh delov. Lažji del ali tako imenovani nosilni del ladje bi bil napolnjen z bencinom, ob ta del pa bi bila priključena posebna kabina. Za potopitev je bila zamišljena obremenitev, ki bi globinsko ladjo potegnila v globine; ko pa bi posadka hotela spet na vrh, bi obremenitev bila odstranjena in ladja bi se ponovno dvignila na površje. Načrt pa ni bil preveč priročen, in zato je Piccard izbral novo rešitev v posebni zunanji obremenitvi kabine z jeklenimi krogli, ki bi jih zadrževal elektromagnetizem, v primeru potrebe pa bi motorček ta električni magnetni prekinil in globinska ladja bi se ponovno dvignila na površje.

Ko si je Piccard izdelal to prvo globinsko ladjo, je v oktobru 1948 napravil svoj prvi globinski poizkus blizu Gvineje. Ladjo mu je nato odkupila francoska mornarica, da se s njo napravlja še drzejše poskuse. Piccard pa s svojimi dotodanjimi uspehi ni bil zadovoljen in si je omislil drugo globinsko ladjo, ki so mu jo izdelali v Trstu pri tržaških ladjedelnicah po načrtih inž. Lozera. Ko je bila globinska ladja izdelana, je bil najprej preizkušan, 30. septembra 1953 pa je napravil prvi temeljit poizkus blizu otoka Ponze, ki se je s svojim sinom Jacquesom potopil 3150 metrov globoko.

Da bi prikazal pomen tega njegovega podviga, moramo dodati nekaj primerjalnih podatkov. Leta 1949 je Amerikan Barton šel s podobno globinsko ladjo 1370 m globoko, Francozi pa so se potopili še globlje. Leta 1953 je šel Piccard 3150 m, nakar se je začela prava tekma, kdo bo prišel najgloblje. Francozi so se 1954 potopili že 4039 m, nato so Piccardovo globinsko ladjo »Trieste« odkupili Američani, ki so jo izpopolnili z drugo močnejšo kabino, ki jo je izdelala nemška družba »Krupp«. Od tedaj naprej pa se z ladjo ni spuščal več v globine stari August Piccard, pač pa njegov sin Jacques, ki se je novembra 1955 v družbi s poročnikom Donaldom Walshom spustil 5669 m, v januarju naslednjega leta na 7200 m, 23. januarja 1960 pa sta se mladi Piccard in Walsh v Marjanskih globinah potopila najdlje in sicer 11.521 metrov globoko.

V zemljepisnih knjigah smo brali, da znaša največja globina 10.700 m. Seveda so to globino ugotovili z običajnim zvočnim merjenjem, nikomur pa ni prišlo na um, da bi

sam »stopil« tako globoko. In vendar je Piccardov sin po zamišljeno velikega očeta in s pomočjo globinske ladje, za katero je sam izdelal načrt, »stopil« vprav tja, v največjo globino, ki je bila večja, ko so si jo oceanografi zamišljali.

Prisla pa je medtem vojna in njegovi načrti so se mogli uresničiti šele leta 1946, ko si je zamišljal globinsko ladjo, ki bi bila napravljena iz dveh delov. Lažji del ali tako imenovani nosilni del ladje bi bil napolnjen z bencinom, ob ta del pa bi bila priključena posebna kabina. Za potopitev je bila zamišljena obremenitev, ki bi globinsko ladjo potegnila v globine; ko pa bi posadka hotela spet na vrh, bi obremenitev bila odstranjena in ladja bi se ponovno dvignila na površje. Načrt pa ni bil preveč priročen, in zato je Piccard izbral novo rešitev v posebni zunanji obremenitvi kabine z jeklenimi krogli, ki bi jih zadrževal elektromagnetizem, v primeru potrebe pa bi motorček ta električni magnetni prekinil in globinska ladja bi se ponovno dvignila na površje.

Ko si je Piccard izdelal to prvo globinsko ladjo, je v oktobru 1948 napravil svoj prvi globinski poizkus blizu Gvineje. Ladjo mu je nato odkupila francoska mornarica, da se s njo napravlja še drzejše poskuse. Piccard pa s svojimi dotodanjimi uspehi ni bil zadovoljen in si je omislil drugo globinsko ladjo, ki so mu jo izdelali v Trstu pri tržaških ladjedelnicah po načrtih inž. Lozera. Ko je bila globinska ladja izdelana, je bil najprej preizkušan, 30. septembra 1953 pa je napravil prvi temeljit poizkus blizu otoka Ponze, ki se je s svojim sinom Jacquesom potopil 3150 metrov globoko.

Da bi prikazal pomen tega njegovega podviga, moramo dodati nekaj primerjalnih podatkov. Leta 1949 je Amerikan Barton šel s podobno globinsko ladjo 1370 m globoko, Francozi pa so se potopili še globlje. Leta 1953 je šel Piccard 3150 m, nakar se je začela prava tekma, kdo bo prišel najgloblje. Francozi so se 1954 potopili že 4039 m, nato so Piccardovo globinsko ladjo »Trieste« odkupili Američani, ki so jo izpopolnili z drugo močnejšo kabino, ki jo je izdelala nemška družba »Krupp«. Od tedaj naprej pa se z ladjo ni spuščal več v globine stari August Piccard, pač pa njegov sin Jacques, ki se je novembra 1955 v družbi s poročnikom Donaldom Walshom spustil 5669 m, v januarju naslednjega leta na 7200 m, 23. januarja 1960 pa sta se mladi Piccard in Walsh v Marjanskih globinah potopila najdlje in sicer 11.521 metrov globoko.

V zemljepisnih knjigah smo brali, da znaša največja globina 10.700 m. Seveda so to globino ugotovili z običajnim zvočnim merjenjem, nikomur pa ni prišlo na um, da bi

žel je misliti, kako bi prodrl čim globlje v nižino, v morje. Ideja ni bila nova, saj se je Amerikan William Beebe leta 1934 potopil 923 m pod morskno gladino in sicer v jekleni krogli, ki je bila privezana na ladjo. Piccard pa se s tem ni mogel zadovoljiti, poleg tega pa je bila privezana krogla v stalni nevarnosti, kajti tudi najbolj močna jeklena vrva se more v globinah zaplesti in poizkus se lahko tako tragično konča. Piccard je raje razmišljal, kako bi mogel iti v globine pod vodo, ne da bi bil navezan na površinski plovni objekt.

Dve slovenski gledališči na Sterlinem pozorju

Na VII. jugoslovanskih gledaliških igrah bo sodelovalo letos le osem gledališč in sicer Jugoslovansko dramsko gledališče (»Odkritja«), beograjsko Narodno gledališče (»Okamenelo morje«), Velimira Lukiča), Zagrebško dramsko gledališče (»Srečanja Vanča Kljakovića«), osiješko Narodno gledališče (»Cirkus«), Aleksandra Obrenovića in Djordja Lebovića), SG iz Trsta (»Pričje zemlja«), Jaska Lukčića), SNG iz Ljubljane (»Afera«), Primoža Kozaka), Narodno gledališče iz Titograda (»Hajka«), Mihajla Lalića) in beograjsko mladinsko gledališče (»Boško Buha«), (»Poprček«), Ljubke Djokića). Letos na Sterlinem pozorju prvič ne bo nastopilo domače novosadsko gledališče.

Na Dunaju uprizaritev slovenskega mladinskega dela

Te dni je bila v dunajskem Renassancetheatru premiera »Najlepše rože« slovenske mladinske pisateljice Kristine Brekovič, ki jo je z naslovom »Die schönste Blume« uprizaril Theater der Jugend. Pisateljica se je odzvala povabilu izvajalcev ter se osebno udeležila premiere. Njeno delo sta prevedla Josef Kepold in Adolf Opel, režiral ga je Kurt Sobotka, spremlno glasbo je napisal Hana Bohdžian, koreografirala pa je Madeleine Kaiser.

Tretje delo Borisa Grabnarja uprizarjeno na odru

V Novi Gorici je bila predsmotna krstna uprizaritev dramskega dela Borisa Grabnarja »Vojna tajna«. V izvedbi domačega polkopičnega Goriškega gledališča je to komedija iz sodobnega življenja rediškega pripravila Tihon Hrenkovič, in sicer o razvoju glasbe v SR. Na kongresu bodo sprejeti tudi nova pravila organizacije.

Luni. To je že tretje avtorjevo dramsko delo, ki je bilo na odru uprizarjeno. Avtor je po uprizaritvi dejal, da je bil z izvedbo zadovoljen.

Ze 10 let slikarskih kolonij v Vojvodini

NOVI SAD, 26. — Ob desetletnici ustanovitve slikarskih kolonij v Vojvodini so včeraj v galeriji Matice srbske v Novem Sadu odprli razstavo slikarskih in kiparskih del tistih umetnikov, ki so v teh kolonijah našli nov ustvarjalni navdih. Razstavljenih je čez sto likovnih del, ustvarjenih v slikarskih kolonijah v Bečuju, Senti, Ečki pri Zrenjaninu in v Bački Topoli. Med njimi so dela Milana Konjovića, Miće Nikolićevića, Bogomila Karlovića, Jožefa Ača, Nikole Graovca in drugih umetnikov.

Eduardo De Filippo

VARSAVA, 26. — Eduardo De Filippo je s svojim gledališčem odpotoval iz Varšave v Moskvo. Tudi pri včerajšnji predstavi se je ponovil uspeh prejšnjih predstav. Med občinstvom je bil tudi podpredsednik vlade. V imenu zbiranja poljskih igralcev in gledališč je po predstavi izrekel čestitke italijanskim tonarjem igralca S. Winczeuski.

Hruščev na kongresu sovjetskih glasbenikov

MOSKVA, 26. — V Kremlju se je pričel tretji kongres sovjetskih glasbenikov. Otvoritev kongresa se je udeležil tudi premijer Hruščev in več drugih voditeljev. Na kongresu je zbranih okrog 500 predstavnikov sovjetskega glasbenika. Hruščev in tudi nekaj tujih gostov. Glavna poročila je imel predsednik združenja Tihon Hrenkovič, in sicer o razvoju glasbe v SR. Na kongresu bodo sprejeti tudi nova pravila organizacije.

Na neki cesti blizu Turina sta trčila vojaški kamion in tovornjak, naložen z gradbenim materialom. Pri tem je vojaško vozilo zletelo s ceste in ustavilo ga je deblo nekoga drevesa. Stiri osebe so bile ranjene

Aretiran glavni komisar politične policije v Bonnu

Najprej je bil vzrok aretacije neznan, pozneje pa so objavili, da gre za nemoralno dejanje z neko uslužbenko

BONN, 26. — Veliko iznenadenje je povzročilo dejstvo, da so v petek aretirali (zvedelo pa se je šele danes) glavnega komisarja preiskovalne kriminalne policije vodilnega ravnanstva v zvezni prestolnici, 40-letnega Oswald Heucherta. Izključuje pa se, da bi mogel imeti Heuchert na vesti kakšne vojne zločine, ker je bil v času vojne še dokaj mlad.

Pozneje pa so uradno javili — najbrž prav zato, da ne bi ljudje mislili na kakšne druge vzroke — da je Heuchert odgovoren za spolzka in protimoralna dejanja do neke svoje uslužbenke. Predali so ga sodišču in v kratkem bo moral odgovarjati pred sodnikom.

Heuchert je prevzel visoko mesto v službi l. 1959. Imel je posebno nalogo, da zavre antisemitsko dejavnost neonacističnih tol. Obenem je imel odgovornost za varstveno službo v prestolnici. Zlasti je moral bedeti nad življenjem predsednika republike, kanclerja in zveznih ministrov.

KARACI, 26. — Zena ameriškega predsednika Jacquelina Kennedy je danes jutraj po petnajstidnevem polurad-

nam obisku v Indiji in Pakistanu odpotovala z letalom iz Karacija v London. Gospo Kennedy spremlja sestra princese Radziwill.

SZ in ZDA pripravljajo poseben plin?

WASHINGTON, 26. — Podtajnik ministrstva za vojsko ZDA Finn Larsen in general Arthur Trudeau, načelnika programa za razvoj preiskovalne kriminalne policije, ameriške vojske, sta sporočila senatni komisiji za oboroženo silo, da ZDA in Sovjetska zveza pripravljata posebno vrsto plina, ki deluje na živčni sistem ljudi in more paralizirati za nekaj ur vsako zavestno delovanje prebivalstva celega mesta. Kot je izjavil Larsen, lahko Sovjetska zveza že sedaj proizvaja to strahotivo orodje. ZDA pa so na tem področju dosegle precejšnji napredek.

Princ Filip preveč troši

LONDON, 26. — »Daily Express« je danes ponovno napadel moža britanske kralji-

ce. V članku, ki ga list objavlja na prvi strani, je med drugim rečeno, da princ Filip troši precejšnje vsote javnega denarja. Kraljevska jaha, letala in helikopteri so vedno na razpolago, da ga odpeljejo v kateri koli kraj. Vlak s petimi vagoni, en helikopter in eno letalo pa so na razpolago princu, da ga vozijo v Devenon. List nadalje izjavlja, da se bo še naprej boril proti razsipanju javnega denarja. Obenem list poudarja, da Velika Britanija razpisuje svoj denar za Združene narode, UNESCO, British Council in za informativno službo.

Sodniki v Avstriji dobivajo grozilna pisma

DUNAJ, 26. — Predsednik sodišča dr. Aschenbrenner, ki vodi razpravo proti toli sedmih malopridnežev, je te dni prejel več grozljivih pism. To je že tretji primer v zadnjem času, da sodniki na Dunaju dobijo grozilna pisma. Na razpravi so morali okrepiti policijske sile, da preprečijo nasilstvo dela občinstva, ki odkrito simpatizira z obtoženci.

Tako so se gasilci vozili po cestah v Primorju na periferiji Rima. Zaradi obilnega dežja je reka Marrana prestopila bregove in 150 hiš je voda izolirala

Lepa šolska prireditve v Bazovici

otrok iz Gropade, Padrič, Peska, Gročane, Drage in Bazovice

Za materinski dan je bila v nedeljo popoldne v Bazovici skupna šolska prireditev, ki so jo pripravili otroci osnovnih šol iz Gropade, Padrič, Peska, Gročane, Drage in Bazovice.

Otroci imeli govor je imel šolski upravitelj Miro Presl, ki se je zahvalil vsem za lep obisk, ki je obenem dokaz zanimanja in ljubezni naših ljudi do slovenske šole. Posebej je poudaril tudi navedeno skupno šolsko prireditev, ki je bila priložnost za skupno delo učencev osnovnih šol iz Gropade, Padrič, Peska, Gročane, Drage in Bazovice.

V prvi točki pesteriga spreda so nastopili učenci osnovne šole iz Peska, ki so lepo in prijetno podarili otroci osnovnih šol iz Gropade, Padrič, Peska, Gročane, Drage in Bazovice.

Učenci grogajsko-padriške šole so z veseljem enodeljano »Gostilna pri strici Ficihrihu« izvalili mnogo zabave in smeha. Vloga strice Ficihriha je igral Darko Grig, razbojnika pa Peter Grig, Boris Rismon. Do je nastopil v vlogi Gasparja, Robi Stranšek kot poštar, Oskar Kale kot policaj, Vojko Milkovič kot bokser in Violeta Grig kot žena strice Ficihriha. Po odigrani enodeljani predstavi so nastopili učenci osnovne šole iz Peska, ki so lepo in prijetno podarili otroci osnovnih šol iz Gropade, Padrič, Peska, Gročane, Drage in Bazovice.

Po govornem nastopu otroci osnovnih šol iz Gropade, Padrič, Peska, Gročane, Drage in Bazovice so nastopili učenci osnovne šole, ki so tudi pripravili lepo enodeljano »Noč v gozdu«. Izmed nastopajočih moramo vsekakor omeniti Doro Kržmančič v vlogi Metke, Darko Matko v vlogi Janka, Latka Marea in Magdo Kržmančič v vlogi očeta oziroma matere, čarovnico Drage Marc in pastirja Janka Grig. Nastopile so še vile, palčki, škrti in Plešale.

V zadnji točki programa so nastopili učenci vseh šol, ki so zapeli: »Ob večernem dihu«, »Gor čez jezero«, »Kje so tiste stiezice«, »Na planinah«, »Moj oče« in »Slovenski smo fantje pri Trstu doma«.

Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je bilo z lepo uspešno šolsko prireditvijo zelo zadovoljno. Tako je nagradilo matičke s močnim ploskanjem. Vsem učiteljem je hvaležno, da so pripravili tako lep in pester program z upanjem, da ne bi bila ta šolska prireditev zadnja in da bi takih in podobnih prireditev imeli še in po vseh naših slovenskih vaseh.

Zborovanje žena KPI v »Ljudskem domu«

V veliki dvorani Ljudskega doma v Ul. Madonina je bilo v nedeljo popoldne dobro obiskano zborovanje komunističnih žena pod geslom »Za emancipacijo žena, za dejansko preusmeritev v levo in za mir, ki je bilo izpisano tudi na dnu dvorane«.

Po izvolitvi delovnega predstava, v katerem so bili po planec Vidali, miljski župan Paccu, Jole Burlo, članica vsestranskega vodstva Maria Michetti in drugi, je spregovorila Marija Bernettcheva, govornica je poudarila, da ustanovitve vlade levega centra v nekem smislu odraža voljo širokih ljudskih množic in da je krščanska demokracija s tem poskusom močnejši vpeti v politično vrtoglavico, med katerimi nas najbolj neposredno zanima ustanovitev avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine s posebnim statutom. Govornica je poudarila, da je demokracija s tem poskusom močnejši vpeti v politično vrtoglavico, med katerimi nas najbolj neposredno zanima ustanovitev avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine s posebnim statutom. Govornica je poudarila, da je demokracija s tem poskusom močnejši vpeti v politično vrtoglavico, med katerimi nas najbolj neposredno zanima ustanovitev avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine s posebnim statutom.

Novice iz koprškega okraja

Okrog milijardo dinarjev kreditov za turistične objekte na Koprskem

Sejmi blaga široke potrošnje v Kopru - V prihodnjih letih bodo zgradili veliko razstaviščno dvorano s sedeži za 1200 ljudi

Na pobudo okrajne Trgovinske zbornice in drugih gospodarskih krogov bodo v Kopru za leto organizirali sejem blaga široke potrošnje. Prireditelj bo predvidoma ob koncu turistične sezone in bo trajala od enega do dveh mesecev. Letos bodo organizirali sejem v prostorih podjetja Intervetura medtem ko bodo dobili Koper v prihodnjih letih stalen razstavišni prostor na sedemdesetih tisočih kvadratih. Tako bodo tam zgradili veliko dvorano ki bo služila razen za razstavo predmetov tudi za kulturne, športne in druge prireditve, saj bo v njej prostora za 1200 ljudi. Razen tega je v načrtu izgradnja moderne restavracije, parkirišča za 600 vozil in še nekateri drugi objekti.

Celotno delo okrog te gospodarske manifestacije bo poverjeno posebnemu zavodu, ki ga bodo ustanovili v začetku aprila. Na letošnjem sejmu pričakujejo, da bodo nastopile vse pomembnejše okrajne gospodarske organizacije, ki so najpomembnejši izdelki. Največje zanimanje vlada vsekakor za izdelke izloških tovaren Mehanotehnika in Delamiris. Razen tega pričakujejo tudi močan odziv manjših obrtnih podjetij, saj se domneva, da tuji turisti prav za obnove izdelke najbolj zanimajo. Sejem bodo popeli tudi izdelki iz uvoza, predvsem v okviru regionalnega sporazuma z Italijo.

Končno naj še omenimo, da so začeli urejati širši kompleks ob izlivu Rižane (kjer je bila farma bobrov). To bo vsekakor zelo privlačna turistična točka, saj bo tam na razdalji park z bogatimi nasadi, razen tega pa bodo postopoma uređili lovski živalski vrt, v katerem bodo vse vrste divjadi, ki živi v gozdovih okoliškega okraja. (prepelice, divji petelin, srnjaki, divje mačke, medved, gamsi in jeleni). Ob izlivu Rižane bodo uređili avtomat s vsemi pripadajočimi objekti, do tja pa bodo zgradili moderno cesto.

V prostorih koprškega muzeja so odprli razstavo ljubljanskih umetnikov slikarja Evgena Savojca in kiparja Antona Sigulina. Savojec, ki je izrazit krajinar, razstavlja 22 olj, medtem ko se je tržaški rojak Sigulin predstavljal s dvanaestimi plastikami. Razstava, ki je vzbudila med prebivalstvom precejšnje zanimanje, bo odprta do 10. aprila.

Pripadniki italijanske etnične skupine se zelo aktivno udeležujejo na kulturno-umetniškem področju. To dni so imeli v Izoli zelo uspešno prireditev na kateri so nastopili dva orkestra, baletna skupina, tamburaški zbor in recitatorji vseh treh italijanskih krožkov iz Pirana, Izole in Kopra. Izvajalci so bili deležni toplih ovacij.

V nekaj dneh bo začela skupna strokovnjakov Skupnosti železniških podjetij Slovenije trasiirati železniško progo Koper-Prešnja. Kakor je znano, bo proga dolga 28 km, dogradili pa naj bi jo v dveh letih. Pri gradnji predvidevajo tudi večje mladinske aktivacije.

Slike predstavljajo od zgoraj navzdol: učenci osnovne šole v Bazovici, učenci osnovne šole v Gropadi, učenci osnovne šole na Pesku

Goriško-beneški dnevnik

V nedeljo v prosvetni dvorani

Slovenske žene na Goriškem so proslavile mednarodni praznik 8. marec

Na sporedu je bil govor Jožice Tomsč, nastop Tria iz Doline z Darkom in Dariom, pevskega zbora »Danica« z Vrha in Kajuhova recitacija

V nedeljo popoldne so slovenske žene na Goriškem proslavile mednarodni praznik 8. marec. Za to priložnost je zbralo v prosvetni dvorani v Gorici lepo število žensk iz mesta in okolice ter dijaške mladine ki je prisostovala dobro pripravljenemu programu.

Najprej je pozdravila vse navzoče Jožica Tomsč, ki je v kratkih besedah opisala pomen tega praznika za vse žene v Italiji in še prav posebej za slovenske, ki morajo rešiti celo vrsto specifičnih vprašanj o obstoju in razvoju slovenske manjšine v Italiji. Govornica je dejala, da bodo slovenske žene najbolj služile svoji stvari, ki je letos izražena v geslu »svoboda, enakopravnost in kultura za žene v sodobni družbi«, če se bodo aktivno vključile v borbo za naše manjšinske pravice in za demokratične ter miroljubne odnose med narodi in državami na svetu.

Edvin Svab iz Trsta je nato predstavil dolinski Trio z Darkom in Dariom, ki so ga prisotni tople pozdravili. Z njim so se stari znanci, ker so nastopali tudi na lanskolletni prireditvi. Trio z duetom, pozneje pa godci sami so zaigrali celo vrsto zabavnih, dobro ubranih pesmi, ki so zelo povzdignile razpoloženje v dvorani. Svoj delež pa je prispeval tudi napovedalec tovariš Svab ki je zelo posrečeno povezoval posamezne točke gostujočega ansambla.

Za naslednjo točko so poskrbeli pevci pevskega zbora »Danica« z Vrha, ki so se predstavili pod vodstvom svojega pevovalca Dorja Klavdija, s katerim se tako marljivo vadijo že precej let. Najprej so zapeli »Zavrski fantje«, »Bojen mi leži« in »Plovi, plovi«, v drugem delu pa »Beraški zakon« in »Palica je trda«. Pevci so se predstavili v belih srcah z modrimi kravatami in so tvorili lepo zaokroženo celoto.

Visokošolec Jože Čej je nato prebral Kajuhovo pesem »Kje si mati«.

S tem pa se prireditve še ni zaključila. Organizatorice so namreč pripravile v bifeju prigrizke in pijačo. Skoraj vsi so posedli okoli mizic, pregnetih z belimi prti. Mlade in brhke natakcarke so jim takoj postregle z vsem, kar so si počeleli. Za dobro voljo pa so skrbeli Dolinčani, ki so v tem delu, ki bi ga lahko imenovali neuradnega, še bolj nategovali meh in pritiskali na bas, kot poprej. Kako pa tudi ne bi, ko so jih z vseh strani prosili, naj še in še igrajo, ker so vse, mlajše ali odrasle, tako zelo pete srbele. Zabava je trajala kakšno uro, zaključila pa se je s splošnim petjem, ki je bil najbolj dokaz, da je prireditve uspešna in da so se udeleženci na njej dobro počutili. Zato pa gre zahvala našim poštovnim ženam.

Nejevolja štandreskih kmetovalcev

V gozdovih na Kalvariji gospodarijo tuji ljudje

Težave pri določanju mej nastajajo zaradi zastarelega katastra

V gozdovih, ki se razprostirajo od Kalvarije tja do Steverjana, marsikateri lastnik ne ve za svoje mejnike. Pogostoma niti približno ne ve, kje se nahaja njegova lastnina. Mnogo je takšnih, ki pridejo v svoj gozd po več letih odsotnosti, da bi našli nekak drvo, toda za mejnike ne vedo: posekajo drva in jih odpeljejo. Potem se ne vrnejo več tudi po osem let, ko je dreve spet toliko zraslo, da je za sečnjo. Nič čudnega ni, če se mejniki izgubijo in se meje premikajo. Posledica takšnega dogajanja so razni prekrški, ki obstajajo v tem, da se hote ali nehoti posekajo tuje parcele. Neredko se dogaja, da pride kmetovalec v gozd z namenom, da bi nasekal drvo, pa presenečen ugotovi, da dreva ni več, ker ga je nekdo drug pred njim že posekal.

Marsikdo se bo vprašal, kako se to vendar lahko zgodi, ko so si štandreski in goriški kmetje toliko prizadevali, da bi se nastavlili čuvaji, ki bi skrbeli za nedotakljivost s čuvanjem nasadov, uporabljajo pa jih tudi za najrazličnejše občinske posele. Seveda to ni pravilno, ker bi morali izvrševati svojo službo po poljih in gozdovih, kar je njihova prva in glavna dolžnost. Drugo vprašanje, ki se pojavlja v zvezi z mejami parcel, je kataster. Govori se, da obstaja še izza časov francoske okupacije naših krajev. Od takrat je poteklo že precej let ter bi ga morali nujno obnoviti. Težave se pojavljajo predvsem pri sklepanju kupoprodajnih pogodb. Ker ni nobenega mejnika, geometriji pri merjenju upošteva le izjave o uživanju pravice, ki trajajo že več desetletij, pri tem pa jih prav malo moči, če teče mejo 10 ali 20 metrov bolj na levo ali na desno.

Dogodilo se je celo, da se je nekdo po 30 ali 40 letih vrnil v gozd. Po tolikem času ne bi smel imeti težav pri iskanju svojega gozda, ker bi mu že debela debela morala povedati, da je na svojem. Toda takšnih dreves ni najti, ker so jih medtem posekali.

V gozdovih od Kalvarije do Steverjana se dogaja marsikatera neprijetnost, hote ali nehoti. Dreve se seka in odvažajo. Pogostoma se dogodi, da pridejo v gozd kmetje iz furlanskih krajev: posežejo dreve in ga odpeljejo, ker ga rabijo za kolčenje v vinogradih.

Štandreski in goriški kmetje, ki so se tako borili, da bi jim zagotovili poljske čuvaje, se sedaj upravičeno sprašujejo kdaj bodo te čuvaje osvobodili vsakokratnega dela in jim naročili, naj pazijo samo na poljske pridele in gozd, v katerem, kakor se vidi, gospodari vsakdo, še najmanj pa njegov lastnik.

Podtajnik PLI Premoli v Gorici

Proti deželni avtonomiji izkoriščajo tudi revanšizem

Vkljub svojemu konservativizmu pa so državo prepustili fašizmu

V zadnjih tednih so v Gorici postali nekako v modi govori vidnih predstavnikov posameznih strank, ki v njih zavzemajo svoje stališče za ali proti izvedbi deželne avtonomije s posebnim statutom. Potem ko smo slišali argumente fašistov, ki jih je prinesel De Micheli-Vitturi proti deželi, je naslednje nedeljo zagovarjal deželno ureditev minister Medici in prikazal veliko korist, ki jo bo imela naša dežela in njeno prebivalstvo od izvedbe deželne avtonomije.

V nedeljo pa je generalni podtajnik liberalne stranke prof. Premoli prikazal stališče svoje stranke, ki je odločno proti deželni ureditvi države. Pri tem gre seveda za obrambo določenih privilegijev ljudi, ki se zbirajo okrog te stranke, čeprav je pokrajinski tajnik PLI odv. R. Zuccali skušal to zanikati.

Kot prejšnjo nedeljo Medici, je tudi Premoli v svojem govoru že v uvodu citiral Einaudija. Seveda je vzel iz njega le tiste odločke, ki iz njega izhajajo njegovo stališče in stališče njegove stranke, ki bi rada prikazala gospodarsko stanje, ki naj bi jo imela država od razkosanja na »20 malih republik«. Trdil je nadalje, da se bo z deželno ureditvijo birokratični stroj še povečal ter navedel kot primer Sicilijo. Pri tem je zagovarjal zdrav centralni upravni aparat in seveda opozoril, kdaj smo imeli tak zdrav aparat.

Govornik je skušal nadalje s podatki o prebivalstvu pokrajini, o njihovi davčni moči in o potrebi izigrati interese enih proti drugim, pri tem pa ni omenil številnih privilegijev električnih in drugih koncernov, ki jih bo treba v okviru deželne ureditve odpraviti. Prav tako je skušal prikazati kvaren vpliv deželne ureditve za nekatere revnistične težnje ter bil v tem na podobnem stališču kot fašisti.

Zaključil je s poudarkom, da je potrebna zdrava in realna politika in da njegova stranka zagovarja konservativnost tudi v državni upravi. To je seveda popolnoma v skladu z obrambo obstoječih privilegijev, ki bi od kakršne koli reforme imeli samo izgubo. Vendar pa jim njihovo konservativno stališče ni bilo v napoto, ko so državo prepustili fašizmu, z vsemi tragičnimi posledicami za italijanski narod.

Sestanek treh pokrajinskih predsednikov

Proučili so načrt za gospodarstvo dežele

Navezali bodo tudi stike s pristojnimi državnimi organi

Pokrajinska uprava v Gorici je včeraj izdala poročilo, v katerem navaja, da je bil v petek 23. t. m. ob 16. uri na pokrajinskem sedežu v Vidmu sestanek pokrajinskih predsednikov iz Trsta, Gorice in Vidma. Sestanka so se udeležili dr. Delise in odbornik Degano iz Trsta, dr. Chientaroli in odbornik Vezli iz Gorice, za Videm pa odv. Candolini, ki je predsednik sestanka, in odv. Comelli ter dr. Mattioni.

Najprej so na zborovanju z zadovoljstvom ugotovili odločnost vlade za izvedbo deželne avtonomije Furlanije-Julijske krajine.

Nato so proučili načrt za gospodarski razvoj dežele ter končno odobrili posebno resolucijo, v kateri vse tri pokrajine: Trst, Gorica in Videm, v priporočilo izvedbe deželne avtonomije izjavljajo, da prevzemajo pobudo za pripravo deželnega gospodarsko-socialnega načrta za razvoj in v katerem bodo upoštevali položaj posameznih pokrajin in skupno voljo za deželni napredek.

Resolucija zaključuje z zagotovilom, da bodo navezali stike z državnimi organi, ki se ukvarjajo z gospodarsko-socialnim načrtovanjem; obenem bodo vzbudili zanimanje za ta problem tudi pri drugih ustanovah, organih in zastopstvih dežele, ki lahko prispevajo za boljši uspeh omenjenega proučevanja.

Najdeni predmeti

V uradu mestne policije hrli, naslednje najdene predmete: Dve zapretnici iz žilnate kovine, po eno žensko in mosko kolo dve denarnici z nekaj denarja, sveženj ključev, koček za moped, platnice za knjigo in dve rokavici.

Kdor lahko dokaže, da je lastnik kakšnega od navedenih predmetov, ga lahko dobi na omenjenem uradu med uradnimi urami.

Požar v gozdu pri Zagraju

Okrog 5.000 borovcev je zgorelo pri postaji

Škoda znaša preko pol milijona lir

Včeraj popoldne nekaj po 16. uri so poklicali goriške gasilce v Zagraju, kjer je prišlo do požara v borovem gozdu marke Enriette Supisio iz Trsta. Gozd leži nedaleč od tamkvašnje železniške postaje in zaradi suhladi in vetra se je požar razširil na površini dveh hektarjev ter je bil uničenih okoli 5.000 borovcev.

Gasilec, katerim so pomagali tudi orožniki iz Zagraja in Gradisce ter domače prebivalstvo, se je po dvehurnem napornem delu posređilo najprej omejiti ter potem povzročiti požar. Vendar pa znaša povzročena škoda okrog pol milijona lir ali celo več.

Nogo si je zvil

Včeraj okrog 13. ure so pripeljali v okolico bolnišnice 78-letnega Alojzija Bregantia iz Fedgore Ul. Altissimi 38. Zdravnik, ki so ugotovili, da si je mož zvil levo nogo v kolenu in so ga zato pridržali za 20 dni v bolnišnici na zdravljenje.

Breganti je povedal, da je doživel omenjeno poškodbo, ko je izstopil iz nekega avtobusa.

Tovor na nogo

Včeraj nekaj po 14. uri so z avtom Zelenega križa pripeljali v goriško bolnišnico 44-letnega Giustina Skerlija iz Gorice Ul. Don Bosco, ko je Skerli opravil svoje delo v tavnari SAFOG, mu je nek tečaj predmet padel na desno nogo in ga ranil. Zdravniki so mu nudili prvo pomoč in ga za nekaj dni pridržali v bolnišnici na zdravljenje.

Saje so se vnele

Včeraj ob 14. uri so poklicali goriške gasilce v Ul. Brigata Casale št. 40, kjer so v stanovanju Zore Breganti vnele saje v dimnik. Po polurnem delu so gasilci odstranili vsako nevarnost požara. Škoda je bila le neznatna.

KINO

CORSO. 17.15: »Komančija, J. Wayne, - Balin v B. Cabot. Ameriški barvni film v cinemascope film.

VERDI. 16.30: »Prijetna je noč« (Tenera - la notte), J. Jones in J. Fontaine. Ameriški barvni film v cinemascope film.

VITTORIA. 17.15: »Zeleni lokostrelci« (L'arcier verde), F. Fröbe in K. Dor. Nemški črno-beli film.

CENTRALE. 17.15: »Lov na moža« (Caccia all'uomo), E. Rossi Drago in U. Orsini. Italijanski črno-beli film.

DEZURNI LEKARNA. Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italia št. 10, tel. 25-76.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 8,2 stopinje ob 13. uri, najnižjo 3,2 stopinje nad ničlo ob 8. uri. Povprečne dnevne vloge je bilo 48 ost.

KINO »IRIS« PROSEK

predvaja danes 27. t. m. z začetkom ob 19.30

Cinemascope film:

X 3 Napad z dinamitom

(X 3 Operazione dinamite)

Igrelo: PETER VAN EYCK, CHARLES YANEL, FRANCOISE FABIAN, RAYMOND PELLEGRIN in LILA ROCCO

V petek v p.d. s. Skamperles Svetoivanske žene NSZ so proslavile 8. marec

Na sedežu prosvetnega društva »Slavko Skamperles« pri Sv. Ivanu je ženska sekcija NSZ priredila pretekli petek v okviru proslav mednarodnega praznika demokratčnih žena družabni večer, ki je obsejal kratek nagovor o pomenu tega praznika, pozdrav predstavnika NSZ in krajski kulturni program, ki ga je izpolnil kvartet Glasbene Matice v sestavi dr. Demšarja, Kjudra, Zaganela in Auflicja, ki je igral Haydnov Divertimento v treh stavkih. Domača svetoivanska pesnica Marija Milotava je recitirala nekaj svojih pesni, nato pa je v vednem razpoloženju sledila prosta zabava.

